

informace

MALIGNÍ KOŽNÍ NÁDORY U PACIENTŮ S VÍCEČETNÝMI MALIGNITAMI MALIGNANT SKIN TUMORS IN PATIENTS WITH MULTIPLE MALIGNANCIES

VÍTOVÁ V.
MASARYKŮV ONKOLOGICKÝ ÚSTAV, BRNO

Zhoubné nádory (ZN) kůže (C43 - maligní melanom kůže, C44 - ostatní nádory kůže) poměrně často participují v diagnóze mnohočetné malignity. Vyskytují se jako primární i následné malignity. Zatím lze těžko určit, která z uvedených variant je častější, neboť existuje jen málo onkologických registrů (Finsko, Česká republika), které registrují i kožní basaliomy. Přesnější význam ZN kůže v rámci vícečetných malignit (VM) není tedy zatím zcela objasněn. Některé prameny (7, 10) však již na určité významné souvislosti upozorňují.

• Maligní melanom kůže (MMK) jako primární ZN:

Wassberg a kol. (Švédsko) (15) zjistili při analýze dat pacientů s MMK *in situ* zvýšené riziko rozvoje následných MMK a nemelanomových nádorů kůže (NMNK), dále ZN prsu u žen. V kohortě pacientů s rozvinutým MMK do 60 let věku našli významně zvýšené riziko následných MMK, NMNK a ZN neuroektodermální tkáně u obojího pohlaví (16).

Schenk (USA) (12) upozorňuje na 2x zvýšené riziko výskytu následného ZN pankreatu u pacientů s MMK diagnostikovaným do 50 let věku. Bhatia a kol. (2) z Univerzity v Karolině (USA) referují zvýšené riziko rozvoje subsekvenčních MMK a karcinomů močového měchýře. Levi a kol. (Švýcarsko) našli za dobu 20-ti let sledování pacientů s primárním MMK signifikantně zvýšený počet následných MMK i NMNK – nejvíce basaliomů, převážně u mužů (8). Na vysoké riziko následných ZN jiných topik (mozek, ORL oblast, chronická lymfatická leukémie) u obou pohlaví do 50 let věku upozorňuje Swerdlow (13). 16x zvýšenou incidenci následných lymfomů ve srovnání s normální populací uvádí Riou (11).

• MMK jako následný ZN:

Brennan (3) upozorňuje na významné riziko výskytu následných MMK vedle dalších následných ZN rizikových topik u non – Hodgkinských lymfomů. Travis (USA) zjistil u mužů se ZN varlete (přežívajících více než 1 rok) vedle jiných ZN vysoké riziko získání MMK (14). V obou případech není zmíněn významnější výskyt NMNK.

• NMNK jako primární ZN:

Dle údajů finského onkologického registru znamená zjištění kožního basaliomu do 40 let věku významné riziko pro vznik NMNK, MMK a ZN slinné žlázy, rtu, tenkého střeva, nosu a pharyngu (10). Hjalgrim a kol. (Dánsko) uvádějí u pacientů s NMNK zvýšené riziko rozvoje non – Hodgkinského lymfomu (7). V souboru švédských pacientů (17) s primárním NMNK, zejména mladších 60 let z období 1958 – 1992 byl zjištěn trojnásobně vyšší výskyt následného MMK a dalších dlaždicových nádorů (rtu, respiračních orgánů, jícnu, čípku děložního, vulvy, vaginy), 2x zvýšené riziko malignit hematopoetických a lymfoproliferativních orgánů, i tzv. ZN tkáně ovlivněných kouřením. Frisch (5) nalezl signifikantně

zvýšené riziko následných ZN respiračních orgánů, rtu, bukalní sliznice, pharyngu, MMK, hemoblastóz. Vyslovil v této souvislosti hypotézu o vlivu kouření na veškerý dlaždicový epitel lidského těla. Friedma (USA) (4) popsal u pacientů s basaliomy kůže zvýšenou incidenci následných ZN všech topik, plic a MMK. U žen jde zejména o ZN plic, thyreoidey a MMK, u mužů jde o MMK, ZN ledviny, dutiny ústní a jícnu.

• NMNK jako následný ZN:

Dánští autoři (7) uvádějí, že zjištění následného NMNK u pacientů s non – Hodgkinským lymfomem mladších 80 let bylo asociováno se signifikantně zvýšenou mortalitou. Levi poukazuje kromě jiných následných nádorů u švýcarských žen s primárním ZN prsu též na zvýšený výskyt NMNK (9). Dle Adami a kol. (Švédsko) je mezi výskytem non – Hodgkinských lymfomů a NMNK silná asociace. Na jejich zvýšené incidenci v mladším věku se zřejmě podílí zvýšená expozice UV záření (1).

• Obojí ZN kůže jako následné nádory:

Rada autorů upozorňuje u VM na zvýšený výskyt následných MMK a NMNK vedle sebe. Hall (6) poukazuje u pacientů s non – Hodgkinským lymfomem na zvýšení rizika výskytu MMK v prvních 3 – 10 letech a NMNK v prvních 0 – 2 letech po iniciální diagnóze. Někteří autoři (10, 4) doporučují registraci všech ZN kůže (včetně basaliomů), neboť předpokládají přínos této aktivity pro výzkum i klinickou praxi.

Literatura

1. Adami J., Frisch M., Yuen J. et al.: Evidence of an association non – Hodgkin's lymphoma and skin cancer. *B.M.J.* 310 (6993):1491-5, 1995
2. Bhatia S., Estrada – Bates L., Maryon T. et al.: Second primary tumors in patients with cutaneous malignant melanoma. *Cancer* 1999; 86: 2014-20
3. Brennan P., Coates M., Armstrong B. et al.: Second primary neoplasms following non – Hodgkin's lymphoma in New South Wales, Australia. *British Journal of Cancer* (2000) 82 (7), 1344-1347.
4. Friedma G.D., Tekawa I.S.: Association of basal cell skin cancers with other cancers (United States). *Cancer Causes Control* 2000 Dec; 11(10):891-7
5. Frisch M., Melbye M.: New primary cancers after squamous cell skin cancer. *Am.J.Epidemiol.* 141(10):916-22 1995
6. Hall P., Rosendahl I., Mattson A.: Non – Hodgkin's lymphoma and skin malignancies – shared etiology? *Int.J.Cancer*, 62(5):519-22 1995
7. Hjalgrim H., Frisch M., Storm H.H. et al.: Non melanoma skin cancer may be a marker of poor prognosis in patients with non – Hodgkin's lymphoma. *Int.J.Cancer*; 85, 639-642 (2000)
8. Levi F., La – Vecchia C., Randimbison L. et al.: Incidence of invasive cancers following cutaneous malignant melanoma. *Int.J. Cancer* 72(5):776-9 1997
9. Levi F., Randimbison L., La Vecchia C.: Second primary cancers in breast cancer patients in Vaud, Switzerland. *Cancer Causes and Control*, 1998, 9, pp 463-465
10. Milán T., Pukkala E., Verkasalo P. K. et al.: Subsequent primary cancers after basal – cell carcinoma: A nationwide study in Finland from 1953 to 1995. *Int.J.Cancer*; 87, 283-288 (2000)
11. Riou J.P., Ariyan S., Brandow K.R. et al.: The association between melanoma, lymphoma and other primary neoplasms. *Arch.Surg.*130(10):1056-61 1995
12. Schenk M., Severson R.K., Pawlish K.S.: The risk of subsequent primary carcinoma of the pancreas in patients with cutaneous malignant melanoma. *Cancer* 82 (9): 1672-6 1998
13. Swerlow A.J., Storm H.H., Sasieni P.D.: Risks of second primary malignancy in patients with cutaneous and ocular melanoma in Denmark, 1943-1989. *Int.J.Cancer* 61(6):773-9 1995
14. Travis L.B., Curtis R.E., Storm H. et al.: Risk of second malignant neoplasms among long – term survivors of testicular cancer. *J.Nat.Cancer Inst.* 89(19):1429-39 1997
15. Wassberg C., Thörn M., Yuen J. et al.: Cancer risk in patients with earlier diagnosis of cutaneous melanoma *in situ*. *Int.J.Cancer*; 83, 314-317 (1999).
16. Wasseberg C., Thörn M., Yuen J. et al.: Second primary cancers in patients with cutaneous malignant melanoma: a population – based study in Sweden. *Br.J.Cancer* 73(2):255-9 1996
17. Wassberg C., Thörn M., Yuen J.: Second primary cancers in patients with squamous cell carcinoma of the skin: a population – based study in Sweden. *Int.J.Cancer*; 80, 511-515 (1999)